

¡BOMBA!

Es muy cruda la noticia
y es resultado de amaños:
Van dos décadas de daños;
para Brenda no hay justicia.

K'uintsil

Miércoles 4 de marzo de 2026

CAMPECHE · YUCATÁN · QUINTANA ROO · AÑO 11 · NÚMERO 2676 · www.lajornadamaya.mx

Boonil: U Péekbal Waye'

Ku beeta'al páayt'aan ti'al u patjo'olta'al báaxalo'ob yéetel k'aayo'ob ich maaya t'aan

U múuch'kabil Yúuyum A.C., ku beetik páayt'aan ti'al ajka'ansajo'ob, múuch'o'ob, baatsilo'ob, patjo'ol máak yéetel diisenyaadoro'ob ti' u péetlu'umilo'ob Kaanpech, Quintana Roo yéetel Yucatán, ti'al u táakpajalo'ob ti' óoxpéel ketlamo'ob táan u taal u beeta'al tumen u noj péektsil U Péekbal Waye', tu'ux ku kaxta'al u mu'uk'ankúunsa'al maaya t'aan.

"Kuxa'an moots, u t'aanil kaaj", ku páayt'antik máaxo'ob t'anik maaya ti'al u táakpajalo'ob ti' ketlam ti'al u patjo'olta'al báaxalo'ob, k'aayo'ob yéetel áanimasyoon. Yaan u ts'aabal chiimpolal ti'al máaxo'ob kun náajal ba'ale' yaan xan u béeytal u beeta'al le proyeeektoso'.

U nooyil le óoxpéel ketlamo'oba', leti'

u péektsilta'al maaya t'aan ba'ale' tu'ux ka chiimpolta'ak miatsil, tumen k'a'abéet u ts'aatáanta'al ba'ax k'a'abéet ti' mejen paalal walkila, ti'al u ki' náayal u yóolo'ob.

Tuláakal meyajo'obe' unaj u láaj beeta'alo'ob ich maaya, tumen wiinik, le beetik ma' táan u béeytal u k'a'abéetkúunsa'al iinteliyeensyáa astifisyaa. Yaan u k'u'ubul chiimpolal ti' le yáax kúuchil ichil le óoxpéel jaatso'ob ketlam.

"Beey túuno', ma' táan u táakbesa'al mix ba'al tu'ux ka péektsilta'al loobilaj, u táanilkúunsa'al u pakta'al ba'al tumen nukuch máak wa kuuch yóok'ol wiinik yóok'olal u jeeneróo; najmal u táanilkúunsa'al uts óol yéetel u kaláanta'al ba'ax bak'pachtik wiinik", ku ya'alik le páayt'aano'.

Máaxo'ob u k'áat táakpajal yéetel k'aay ti'al palaale' unaj u beetiko'ob jump'éel meyaj ka xánachajak ichil 1:30 tak 3:30 minuto'ob.

Áanimasyoone', unaj ichil 1 tak 5 minuuto'ob beeta'an ich 2D yéetel 3D, beyxan stop motion yéetel rotoscopia. U tuukulile', ka túuxta'ak meyajo'ob ka u beet u náachtal u tuukul paalal, xma' subtiitulosil.

Ti'al báaxalo'obe', unaj u táanilkúunsik ba'axo'ob suuk u yilik máak ich u taanaj, tu'ux ku k'a'abéetchajal maaya t'aan sáansamal.

U ts'ook k'iinil u túuxta'al meyajo'obe' 21 ti' junio, láas 11:59 áak'ab, tu yoorail Yucatán. Yéetel yaan u k'a'ayta'al máaxo'ob kun náajal tu k'iinil 12 ti' julio.